

«Αντιτορπιλικόν Αδρίας» (Ιωάννης Μ. Μιχαλακόπουλος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Ή μάλλον αυτή τη φορά, ας ξεκινήσουμε από το τέλος προς την αρχή.

Βρισκόμαστε στον λιμένα της Αλεξανδρείας, εν Αιγύπτω. Το ημερολόγιο σημαδεύει την 6η Δεκεμβρίου 1943. Είναι ανήμερα του Αγίου Νικολάου, του προστάτη της ναυτοσύνης. Δεκάδες συμμαχικά σκάφη αποδίδουν τιμές με πανηγυρικούς συριγμούς ενώ οι ιαχές εκατοντάδων ναυτών δονούν το λιμάνι. Είναι οι στιγμές που ένα ελληνικό πλοίο καταφθάνει με τσακισμένη την πλήρη και αναπεπταμένη τη μεταξωτή σημαία του Πολεμικού Ναυτικού. Το «Αντιτορπιλικόν Αδρίας» παίρνει τη θέση που του αρμόζει στην Ελληνική και Παγκόσμια Ιστορία, στα λαμπρά κατάστιχα της Κλειούς και της Θέμιδος...

Ο «ΑΔΡΙΑΣ» ήταν ένα από τα πλοία που παραχώρησαν στην Ελλάδα οι Βρετανοί κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλαίσιο μιας συμμαχικής προσπάθειας για περαιτέρω αξιοποίηση του έμπειρου «έμψυχου υλικού» του Ναυτικού μας. Η παραλαβή έγινε στο Νιούκαστλ, στις 20 Ιουλίου 1942, με πρώτο Κυβερνήτη τον Αντιπλοίαρχο Ιωάννη Τούμπα. Πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση και γυμνάσια «εν όρμω και εν πλω» στις αφιλόξενες βόρειες θάλασσες.

Ο «ΑΔΡΙΑΣ» από τις αρχές Ιανουαρίου 1943, εντάχθηκε στη Συμμαχική Δύναμη λαμβάνοντας μέρος σε πολλές και επικίνδυνες αποστολές. Από τον Βόρειο μέχρι

τον Νότιο Ατλαντικό συμμετείχε σε συνοδείες σημαντικών νηοπομπών και σε επιτυχείς επιθέσεις εναντίον γερμανικών υποβρυχίων. Ακολούθως, η δράση του συνεχίστηκε και στη Μεσόγειο με διασώσεις ναυαγών, απελευθέρωση ομήρων και συνεχή επεισόδια με εχθρικά αεροσκάφη, торπιλλοπλάνα, торπιλλακάτους. Έλαβε μέρος στην απόβαση της Σικελίας. Σημειώνεται ότι τα αντιτορπιλλικά «ΑΔΡΙΑΣ» και «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ» ήταν παρόντα κατά την (υψηλού συμβολισμού) παράδοση του Ιταλικού Στόλου.

Το φθινόπωρο του '43 ξεκίνησαν οι επιχειρήσεις των Δωδεκανήσων. Επρόκειτο για αποστολές «αυτοκτονίας» σε γερμανοκρατούμενο σύμπλεγμα νησιών, εν μέσω ναρκοπεδίων, χωρίς αεροπορική υποστήριξη σε περίπτωση εμπλοκής σε «αεροναυμαχία».

Συγκεκριμένα, ο «Αδρίας» μαζί με το αγγλικό αντιτορπιλλικό «Χαίργουωρθ» θα συμμετείχαν σε κίνηση αντιπερισπασμού προς την Κάλυμνο ενώ δύο άλλα πλοία («Τζέρβις» και «Παθφάιντερ») θα εκτελούσαν ανεφοδιασμό φίλιων δυνάμεων στο Λακί της Λέρου.

Αρχικά, την πρώτη νύκτα ο «Αδρίας» και το «Χαίργουωρθ» πλέοντας «εις πολεμικήν έγερσιν» γίνονται αντιληπτά από τον εχθρό. Ακολουθεί σειρά καθέτων εφορμήσεων από βομβαρδιστικά «στούκας». Ως εκ θαύματος, ύστερα από σφοδρή μάχη, ευφυή τεχνάσματα (πχ παραπλανητική ρίψη καπνογόνου) και ελιγμούς με «μεγάλας γωνίας πηδαλίου» τα καράβια διαφεύγουν και χάνονται στο σκοτάδι...

Το επόμενο βράδυ της 22ας Οκτωβρίου 1943 ο «θορυβώδης» αντιπερισπασμός εξελίσσεται κατά παρόμοιο τρόπο με «επιθετικό θράσος» πλησίον της Καλύμνου. Ναύτες, υπαξιωματικοί και αξιωματικοί βρίσκονται «εις τάξιν απάρσεως» με το... φυλακτό να πάλλεται στο στήθος. Λες και όλα προμηνύουν τη συνέχεια... Ξαφνικά, μια ισχυρότατη έκρηξη συγκλονίζει το πλοίο. Η πλώρα χτυπήθηκε από νάρκη και διαλύθηκε! Κομμάτια από πυρωμένο σίδηρο εκσφενδονίζονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Ακολουθεί κόλαση. Παντού τραυματίες και νεκροί. Το «Χαίργουωρθ» κινείται προς βοήθεια αλλά δυστυχώς πέφτει και αυτό σε νάρκη και βυθίζεται αμέσως. Αφού εξαντλείται κάθε περιθώριο για την περισυλλογή των ναυαγών, ο «Αδρίας» κατευθύνεται -με μεγάλη κλίση- προς τις Μικρασιατικές Ακτές και προσαιγιαλώνεται σε αμμώδη όρμο της Αρχαίας Μύνδου (νυν Γκιουμουσλούκ). Εν τω μεταξύ, ο «ψύχραιμος και φιλομειδής» ιατρός Καποδίστριας χρησιμοποιεί την κολόνια ξυρίσματος για αντισηπτικό (!) ενώ χειρουργεί, εντός του καρρέ των υπαξιωματικών. Και όμως κανένα τραύμα δεν μολύνεται. Ο νεαρός δίοπος Παπαφρατζέσκος βλέπει το χέρι του να ακρωτηριάζεται χωρίς αναισθητικό (!) και δηλώνει ζωηρά προς τον εμβρόντητο

Κυβερνήτη του: «Τι είναι ένα χέρι για την Πατρίδα;».

Ακολούθησαν μερικές εβδομάδες στα μικρασιατικά παράλια με πολλά δύσκολα προβλήματα προς άμεση επίλυση, όπως: η ταφή των νεκρών, η μεταφορά των τραυματιών, η στεγανοποίηση του πλοίου καθώς και πλήθος σχετικών επισκευών, η επικοινωνία με «συμμαχικούς συνδέσμους» στην ευρύτερη περιοχή (πχ Σμύρνη), ο ανεφοδιασμός, η διαχείριση νομικών θεμάτων σε συνεργασία με εκπροσώπους του τουρκικού κράτους «επί τη βάση του Διεθνούς Ναυτικού Δικαίου» κ.ά.

Τέλος, με τις υπεράνθρωπες προσπάθειες του πληρώματός του ο «Αδρίας» τολμά να αποπλεύσει, «εις παμφυλακήν», προς την Αίγυπτο. Παρά τους κινδύνους και τις αντιξοότητες, με τη βοήθεια του Θεού κατορθώνει αυτό το εμβληματικό «σκαρί» να εισέλθει θριαμβευτικά στο λιμάνι της Αλεξανδρείας. Εκεί ο συμμαχικός στόλος του επιφυλάσσει αποθεωτική υποδοχή όμοια της οποίας δεν έχει τύχει άλλο (μεμονωμένο) σκάφος...

Η πλώρη του ηρωικού πλοίου καταποντίστηκε στα βάθη του Αιγαίου και δεν έγινε (ακόμα) η ανέλκυσή της. Όμως, ο Αδρίας - σύμβολο παραμένει πάντα ακέραιος και «αξιόπλοος» στις καρδιές μας για να πραγματώνει τους στίχους του ποιητή: «με τον καιρό να΄ναι κόντρα... είναι τιμή να πετάς... κι ας μην κρατά παρά ελάχιστα... όσο ένα όνειρο, όσο ένα αγκάλιασμα, όσο ένα φιλί.»

Ως ελάχιστη αναγνώριση, το παρόν κείμενο ας είναι αφιερωμένο σε όλους αυτούς τους «ποτέ από το χρέος μη κινούντες» που εκείνη τη νύκτα του '43 πήραν «του Χάρου το φιλί» μέσα στην αγκαλιά του ελληνικού Αρχιπελάγους.

Πηγές:

- **«Αντιτορπιλικόν Αδρίας», Πρακτικά Ακαδημίας Αθηνών (1983), ομιλία Ι. Τούμπα**
- **«Ναυτική Ελλάς», Οκτώβριος 2017**